

Beslutningsforslag nr. B 10. Fremsat den 12. oktober 2000 af Sonja Albrink (CD), Yvonne Herløv Andersen (CD) og Peter Duetoft (CD)

Forslag til folketingsbeslutning

om indførelse af minimumsstraf i sager, hvor vold eller anden tvangsmæssig krænkelse af det menneskelige legeme indgår i gerningsindholdet

Folketinget opfordrer regeringen til inden udgangen af 2000 at fremsætte de nødvendige lovforslag samt foretage de fornødne ændringer af bekendtgørelser, cirkulærer og andre admini-

strative forskrifter med henblik på indførelse af minimumsstraffe i sager, hvor vold, trussel om vold eller anden tvangsmæssig krænkelse af legemet indgår som en del af gerningsindholdet.

Bemærkninger til forslaget

Folketinget vedtog i 1989 en ny formulering af straffelovens voldsbestemmelser og tilkendegav samtidig i bemærkningerne til de nye bestemmelser, at det var ønskeligt, at domstolene anvendte strafferammerne i deres fulde udstrækning, jf. lov nr. 272 af 3. maj 1989. Baggrunden var, at der i løbet af 1980'erne var sket en markant stigning i antallet af anmeldte voldsforbrydelser samtidig med, at domspraksis viste en tendens til at indsnævre det område af strafferammerne, inden for hvilket samtlige voldsstraffe sanktioneredes.

Da disse tilkendegivelser imidlertid ikke blev fulgt af domstolene, og da antallet af voldssager fortsatte med at stige, fremsatte CD i 1992 et lovforslag om ændring af straffeloven med henblik på at få indført minimumsstraffe ved overtrædelser af straffelovens §§ 244, 245 og 246, jf. lovforslag nr. L 58 fra folketingsåret 1992-93 (se Folketingstidende 1992-93, forhandlingerne side 690 og 2293 og tillæg A side 1487).

Trods sympati for forslagets intentioner argumenterede den daværende regering og flere partier imod lovforslaget med henvisning til, at indførelse af minimumsstraffe i voldssager ikke nødvendigvis ville medføre idømmelse af en frihedsstraf af den længde, som angives i den aktuelle bestemmelse, eftersom retten jo fortsat ville have mulighed for at idømme betingede domme eller kombinationsdomme med en kort ubetinget frihedsstraf kombineret med betinget straf.

Dernæst mente man, at minimumsstraf for en bestemt forbrydelse kunne medføre disharmoni i forhold til strafferammerne i straffelovens øvrige bestemmelser, hvilket kunne give anledning til, at domstolene ville forsøge at kompensere for denne disharmoni ved deres strafudmåling.

Endelig ville forslaget efter manges opfattelse bryde med det helt entydige kriminalpolitiske sigte og udviklingen gennem mange år samt hensynet til ikke unødigt at binde domstolene i deres strafudmåling.

Trods disse indvendinger søgte de samme partier ved vedtagelse af lov nr. 350 af 23. maj 1997 (voldspakke II) at binde domstolene til en skærpelse af straffen for den groveste vold. Denne strafskærpelse var

forudsat i bemærkningerne til lovforslaget, hvoraf bl.a. fremgår: »Det foreslås derfor at skærpe straffen i de groveste voldstilfælde. Dette skal ske ved inden for de eksisterende strafferammer at forhøje straffen med gennemgående 1 år i de sager, der falder ind under straffelovens to bestemmelser om den grove vold (§§ 245 og 246), og hvor der i dag idømmes fængsel i over 1 år. Straffen skal således eksempelvis forhøjes fra 2 til 3 år«, jf. Folketingstidende 1996-97, tillæg A side 3206.

Det fremgår videre af lovforslaget i relation til sager om gentagen vold, at man fandt det usikkert, om ændringen af straffelovens § 247 fra 1994 (voldspakke I) reelt var slået igennem. Ændringen af § 247 gik ud på, at straffen for overtrædelse af straffelovens §§ 244-246 kunne forhøjes med en tredjedel i særlige tilfælde.

Vedtagelsen af voldspakken i 1997 gav gentagne gange anledning til offentlig debat om, hvorvidt domstolene var bundet af bemærkningerne til lovforslaget i forbindelse med deres strafudmåling i voldssager. Faktisk blev det allerede i forbindelse med høringsrunden af Den Danske Dommerforening anført: »Selv om intentionerne efter bemærkningerne til det foreliggende lovforslag og til de tidligere forslag i mange tilfælde vil kunne følges, vil den vurdering, som domstolene nødvendigvis må foretage ud fra den enkelte sags konkrete omstændigheder, kunne føre til fravigelse af det strafniveau/den strafposition, der er forudsat i bemærkningerne til lovforslagene. Domstolene finder sig ikke afskåret fra at foretage sådanne fravigelser.«

Diskussionen om straffene intensiveredes, eftersom det viste sig, at effekten af voldspakken, for så vidt angik strafskærpelser, udeblev. Byretsdommer Ditlev Nielsen, Tårnby, gav til B.T. den 6. maj 1999 udtryk for, at minimumsstraffe er vejen frem, hvis man ønsker skærpede voldsstraffe. Højesteret tog dog lidt af brodden af diskussionen i forbindelse med dom af 25. juni 1999 (UfR 1999.1599 H), hvor retten anførte følgende i præmisserne: »Ved gennemførelsen af lov nr. 350 af 23. maj 1997 om ændring af straffeloven m.v. tilsigtedes en skærpelse af strafniveauet i de groveste

tilfælde. Højesteret finder, at straffen i den foreliggende sag må fastsættes under hensyn hertil.« Med andre ord fandt Højesteret, at domstolene er bundet af tilkendegivelserne i bemærkningerne til lovforslaget.

Forslagsstillerne er imidlertid af den opfattelse, at selv om det må erkendes, at voldspakken har haft en vis effekt, er der behov for en mere generel opstramning af straffniveaue i relation til forbrydelser, hvori indgår krænkelse eller beskadigelse af det menneskelige legeme. Derfor fremsættes atter forslag om indførelse af minimumsfrihedsstraffe i bl.a. voldssager.

Forslagsstillerne anerkender, at straf primært skal virke præventivt, og at skærpede frihedsstraffe ikke nødvendigvis gør nogen til bedre mennesker. Derfor vil forslagsstillerne også sideløbende arbejde for, at der iværksættes nogle bedre tilbud af resocialiserende art til personer idømt frihedsstraf. Imidlertid er det meget vigtigt, at der i befolkningen er en almen accept af den måde, hvorpå samfundet håndterer de personer, som forbrøder sig mod de gældende regler. Med andre ord vejer hensynet til den almindelige retsfølelse efter forslagsstillerens opfattelse tungt. Forslagsstillerne er ikke overbeviste om, at dette hensyn varetages tilstrækkeligt ved domstolenes nuværende praksis i strafudmålingen i forbindelse med eksempelvis voldsforbrydelser eller i voldtægtssager.

Der skal derfor ikke være tvivl om, at omdrejningspunktet for dette initiativ har været straffelovens bestemmelser i §§ 244-246 om vold og § 216 om voldtægt, hvor forslagsstillerne særligt ser et påtrængende behov for at få fastsat en minimumsfrihedsstraf som udgangspunkt for domstolenes strafudmåling.

Forslagsstillerne anbefaler frihedsstraf i mindst 21 dage, for så vidt angår den simple vold, idet det eksplicit kunne anføres, at straffen under særligt formildende omstændigheder kan være bøde. Med hensyn til § 245 bør frihedsstraffen ikke være mindre end 2 måneder og i relation til straffelovens § 246 fængsel i

ikke mindre end 1 år. Disse anbefalinger er overensstemmende med CD's lovforslag fra 1992. Også i relation til voldtægt i § 216 synes et relevant udgangspunkt at være ikke under 1 års fængsel.

For at imødegå den tidligere omtalte disharmoni i relation til andre bestemmelser i straffeloven foreslås det videre, at regeringen tager samtlige bestemmelser i straffeloven, hvori indgår vold, trussel om vold eller anden tvangsmæssig krænkelse af det menneskelige legeme op til overvejelse med henblik på fastsættelse af nye strafminima.

Det bør af lovforslaget klart fremgå, at der med indførelse af disse strafminima tilsigtes en ændring af gældende retstilstand, hvorfor domstolene som udgangspunkt vil være bundet af idømmelse af en ubetinget frihedsstraf uden hensyntagen til hidtidig praksis. Det er dog ikke hensigten, at domstolene skal være afskåret fra at anvende betinget straf eller kombinationsdomme, ligesom det i sagens natur fortsat skal være muligt for domstolene at fastsætte en straf under det fastsatte minimum, når betingelserne i straffelovens §§ 84 og 85 er opfyldt, eksempelvis når gerningsmanden er under 18 år.

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at Folketinget som led i behandlingen af forespørgs sel nr. F 9 til justitsministeren den 10. december 1998 vedtog at lade Straffelovrådet give en samlet vurdering af strafferammerne og eventuelt på baggrund heraf komme med indstillinger til ændringer i straffeloven (Forslag til vedtagelse nr. V 16). Eftersom CD stemte imod dette forslag til vedtagelse, føler forslagsstillerne sig ikke politisk bundne af vedtagelsen, som efter CD's opfattelse blot forhalede en løsning af et påtrængende problem.

Med dette forslag ønsker forslagsstillerne således at sende et signal om, at krænkelse af det menneskelige legeme i fremtiden skal veje tungere i domstolenes strafudmåling.

Skriftlig fremsættelse

Sonja Albrink (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af minimumsstraf i sager, hvor vold eller anden tvangsmæssig krænkelse af det menneskelige legeme indgår i gerningsindholdet.

(Beslutningsforslag nr. B 10).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.